

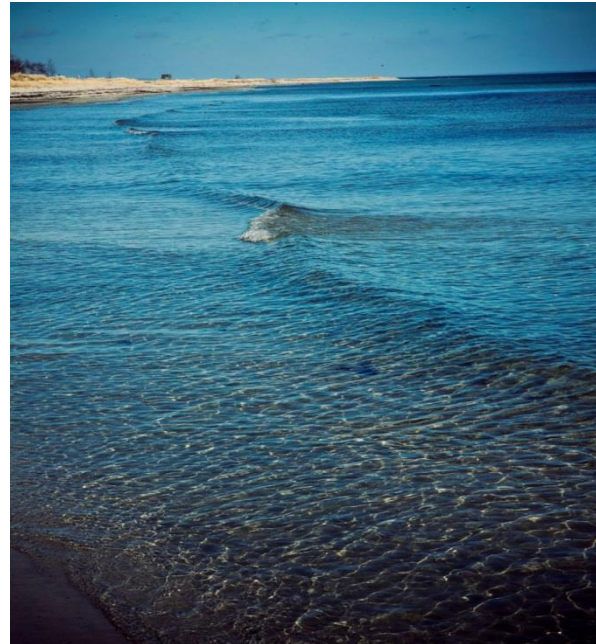
Samordnad Recipientkontroll – vad gör Havs- och vattenmyndigheten?

- Genomfört regeringsuppdrag
- vidare arbete med detta
- -> regeringsuppdrag 2016
- utblick mot framtiden

Elisabeth Sahlsten
elisabeth.sahlsten@havochovatten.se

Bakgrund

- Vem ska ansvara för övervakning av våra vatten?
- Svaret borde bero på syftet !?

Recipientkontrollens syften

- Mäta status i miljön
 - Följa upp verksamhetens påverkan på recipienten (t.ex. kustvattnet)
 - Ge underlag för att planera, utföra och utvärdera miljöskyddande åtgärder

Nya krav ställs på övervakningen

- Vattenförvaltningen
- Havsmiljöförvaltningen
- ...

Vad innebär detta?

Vem ska ansvara för denna övervakning?

- Medlemsstaterna är ansvariga för att övervakningen genomförs
- Förorenaren ska betala

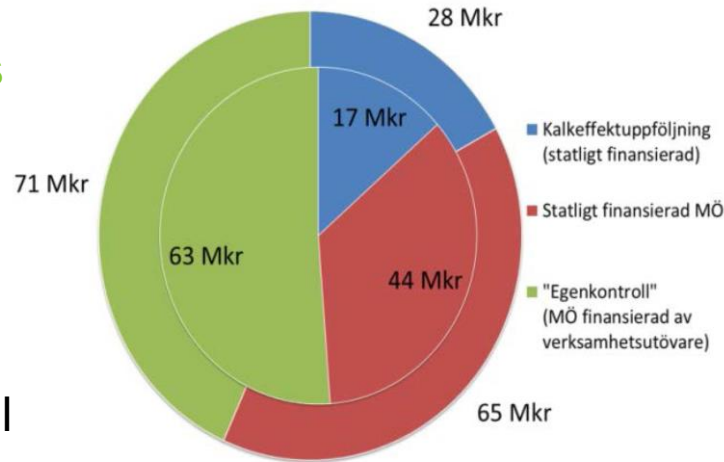
Hur ser det ut idag?

Verksamhetsutövarnas ansvar

Verksamhetsutövarnas påverkan på vatten

- Enskild recipientkontroll

- Samordnad recipientkontroll

Källa: Vattenmyndigheterna - Anpassning av övervakning till ramdirektivet för vatten. Vattenmyndigheternas förslag till strategi.

Statligt ansvar

Tillståndet i Sveriges vatten
- Nationell miljöövervakning
- HaV

Tillståndet i länets vatten
- Regional miljöövervakning
- Länsstyrelserna

Uppföljning av kalkning
- Kalkeffektuppföljning
- HaV, Lst

Miljökvalitetsnormer för vatten

- Medlemsstaterna ska uppnå miljökvalitetsmålen **Nya syften. Hur ser upp om vi når**
- Krav på **kraven på** vatten ska omfattas av övervakningsprogram **övervakning ut?**

God miljö
status

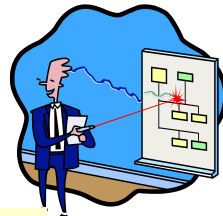
God kemisk
status

God ekologisk
status

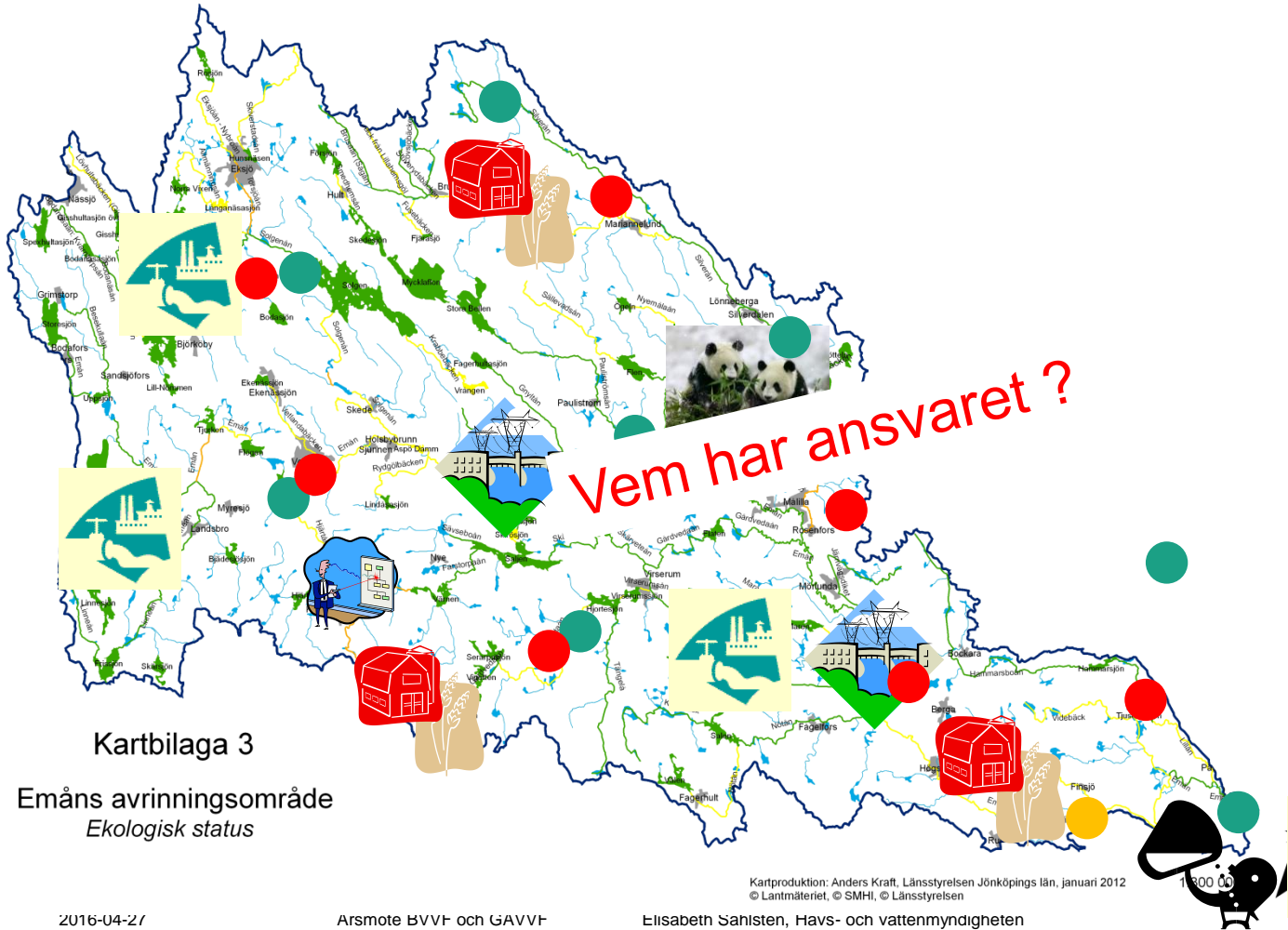
God kvantitativ
status

Havs och Vatten myndigheten

- Kontrollerande övervakning
- Operativ övervakning
- Skyddade områden

Plan för undersökande övervakning

Kartbilaga 3
Emåns avrinningsområde
Ekologisk status

Kartproduktion: Anders Kraft, Länsstyrelsen Jönköpings län, januari 2012
© Lantmäteriet, © SMHI, © Länsstyrelsen

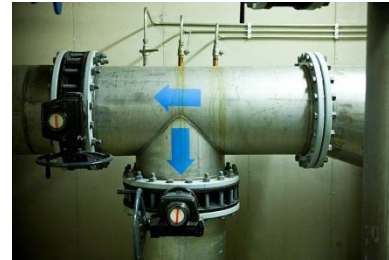
Genomfört regeringsuppdrag

- 2014 fick HaV regeringens uppdrag att analysera och föreslå hur verksamhetsutövares kontroll av vattenrecipienter kan bidra till miljökvalitetsmål och direktivarbete. (Rapporterades 2015-03-31)

Möjliga alternativ

1. Fortsätter som idag
2. Staten finansierar och genomför all övervakning
3. Alla som påverkar är med och finansierar övervakningen någon myndighet utformar övervakningen

1. Fortsätter som idag

- Staten kan styra utformning av den nationella och regionala miljöövervakningen av vatten.
- Recipientkontrollen utgår från krav i miljöbalken kopplat till egenkontrollen vilket innebär att staten ej kan styra utformningen av programmen.

Fortsätter som idag – lösning?

- Vattenmyndigheten tar tillsammans med övriga aktörer fram ett förslag på övervakningsprogram enligt vattenförvaltningens behov.
- Nationell övervakning, regional övervakning, recipientkontroll mm anpassar sig till detta program.
 - Kontrollerande övervakning – statligt ansvar
 - Operativ övervakning – verksamhetsutövarnas ansvar
 - Undersökande övervakning – delat ansvar

2. Staten betalar för vattenförvaltningens övervakning

- Hur går det med förorenaren betalar?

3. Alla som påverkar är med och betalar övervakning av MKN

- Vattenkontrollavgift
- Alla som påverkar betalar in en avgift utifrån påverkansgrad – schabloner
- Vattenmyndigheten tar fram övervakningsprogram
- Delas ut villkorat bidrag till utförare av övervakningen.

RU-förslag 2015: att regeringen tillsätter en utredning angående möjlighet att genom

- **vattenkontrollavgift** finansiera kontroll av uppfyllande av miljökvalitetsnormer för vatten.

Vattenkontrollavgift?

- Naturvårdsverket arbetar med frågan under 2016
– återstår att invänta resultat...

HaV avser att...

- Uppdatera undersökningstyperna i syfte att specificera kvalitetskrav kopplat till verksamhetsutövarnas kontroll av recipienten samt för kontroll av miljökvalitetsnormer. Arbetet avses även omfatta ett förtydligande av den kvalitetssäkring som generellt krävs inom övervakningen av vatten.
- Arbeta pågår...

HaV avser också att...

- Utveckla ny vägledning (guide), om egenkontroll av vattenrecipienten, som ska riktas till verksamhetsutövare.
 - Utgångspunkt bör vara Naturvårdsverkets "Guide för upprättande och översyn av limniska och marina kontrollprogram, Rapport 5551".
 - -> Uppstart 2016

RU 2014: Hur ska data från recipientkontrollen kunna tillgängliggöras?

- *En översyn av datatillgängligheten bör inriktas på att möjliggöra att alla data som används vid kontroll och bedömning av havs- och vattenförvaltningens status ska inrapporteras till nationell datavärd.*

Nytt regeringsuppdrag 2016

- Regeringsuppdrag -
Organisation för god **datatillgänglighet** för data
från vattenanknuten recipientkontroll

Bakgrund till nya regeringsuppdraget

- Verksamhetsutövare (VU) är skyldiga att mäta hur de påverkar miljön: miljöbelastning och miljötillstånd.
- Mätningar av miljötillståndet i en recipient görs inom recipientkontrollen.
- Således genereras mycket data som används eller skulle kunna användas i myndigheternas miljöarbete.

Avgränsningar

- **Data från miljötilståndsmätningar** (*inte belastningsdata*) av ytvatten och grundvatten från recipientkontroll (*inte endast SRK*).
- **Obearbetad information med tillhörande beskrivning** (metadata). *Däremot omfattas inte data som förädlats eller genomgått omfattande analys och bearbetning (t.ex. rapporter).*
- **Förutsättningarna för att låta datavärdar och annan dataförvaltning förvalta data som levereras av verksamhetsutövaren eller tillsynsmyndigheten.** *I uppdraget ingår alltså inte att titta på den juridiska styrningen av att kräva dataleverans eller att vissa metoder följs.*

Organisation för god datatillgänglighet

Ur regleringsbrev till Havs- och vattenmyndigheten 2016

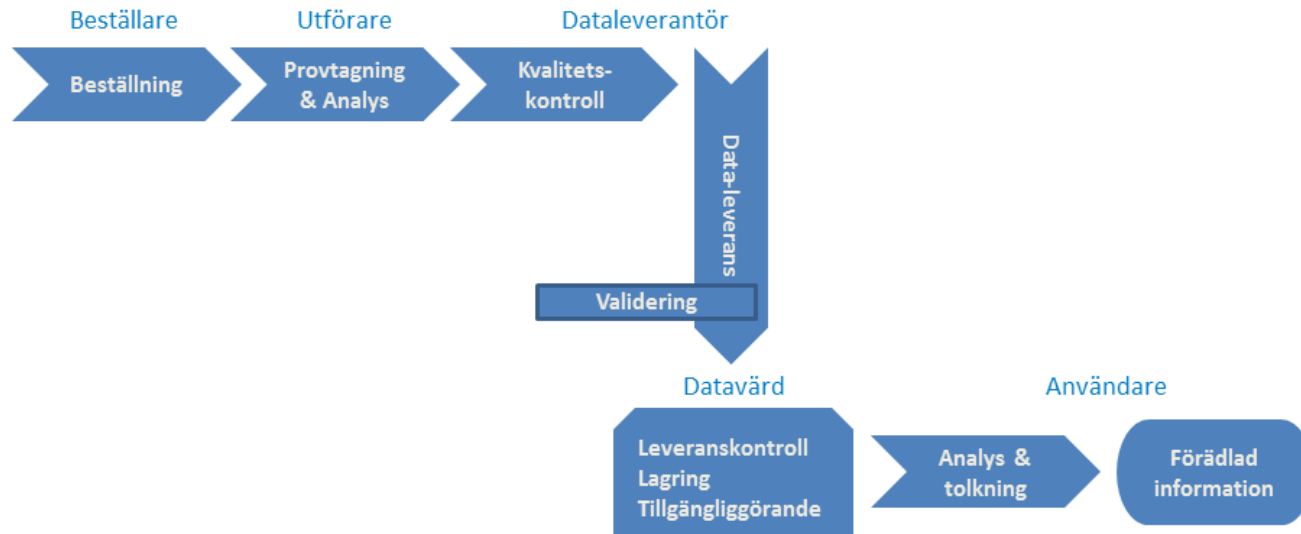
- Havs- och vattenmyndigheten ska föreslå en **organisation** och **system** för att säkerställa god datatillgänglighet för yt- och grundvattendata från provtagning och mätning utförd inom den samordnade recipientkontrollen av verksamhetsutövare och som är av vikt för exempelvis de svenska miljökvalitetsmålen, för yt- och grundvattenförvaltningen och för internationell rapportering samt förslag på hur dataförvaltningen ska **finansieras**.
- Uppdraget innebär bland annat att arbeta fram och tydliggöra **samverkansformer**, **ansvarsfördelning**, **utvecklingsmöjligheter** och **bristanalys** för de **aktörer** och **system** som omfattas av datahanteringen för data som levereras från verksamhetsutövarna. Förslaget ska beakta verksamhetsutövarnas **administrativa börda**.

Organisation för god datatillgänglighet

Ur regleringsbrev till Havs- och vattenmyndigheten 2016

- Uppdraget ska utföras i **samarbete** med Naturvårdsverket, Sveriges geologiska undersökning, Statens jordbruksverk, Sveriges Lantbruksuniversitet, Skogsstyrelsen, Livsmedelsverket och SMHI. Sveriges kommuner och landsting, Länsstyrelserna och Vattenmyndigheterna ska ges tillfälle att yttra sig.
- Uppdraget ska redovisas till Regeringskansliet (Miljö och energidepartementet) senast den 1 oktober 2016.

Process inklusive aktörer

God datatillgänglighet

Strategi för miljödatahantering

- 1) Gör miljödata väl kända
- 2) Gör miljödata enkla att hitta
- 3) Gör miljödata direktåtkomliga i former som efterfrågas
- 4) Se till att miljödata är väl beskrivna och lätta att förstå
- 5) Gör miljödata tillgängliga så snabbt som möjligt
- 6) Tillhandahåll miljödata och tjänster avgiftsfritt med villkor som uppmuntrar till vidareutnyttjande
- 7) Se till att miljödata har en tydlig förvaltning
- 8) Använd etablerade standarder
- 9) Gör det lätt att använda miljödata för sambearbetning
- 10) Bevara miljödata för framtida återanvändning

RU 2014->

HaV:s förslag till regeringen att

- Regeringen uppdrar åt Naturvårdsverket att i samråd med Havs- och vattenmyndigheten se över behovet av utökade krav på inrapportering av belastningsdata genom exempelvis miljörapport

Naturvårdsverket

- Planerat för 2016: ser över behovet av utökade krav på inrapportering av belastningsdata genom exempelvis miljörapport

Annat..

- Dataförsörjningsprojektet Vattenmyndigheterna

Dataförsörjningsprojektet

Vattenmyndigheterna genomför

- Dataförsörjningsprojekt 2016-2018
 - för att få in data till datavärdarna – för att länsstyrelserna ska ha data för statusklassning
 - krävs mycket kvalitetssäkring

Tillsynsvägledningsprojekt

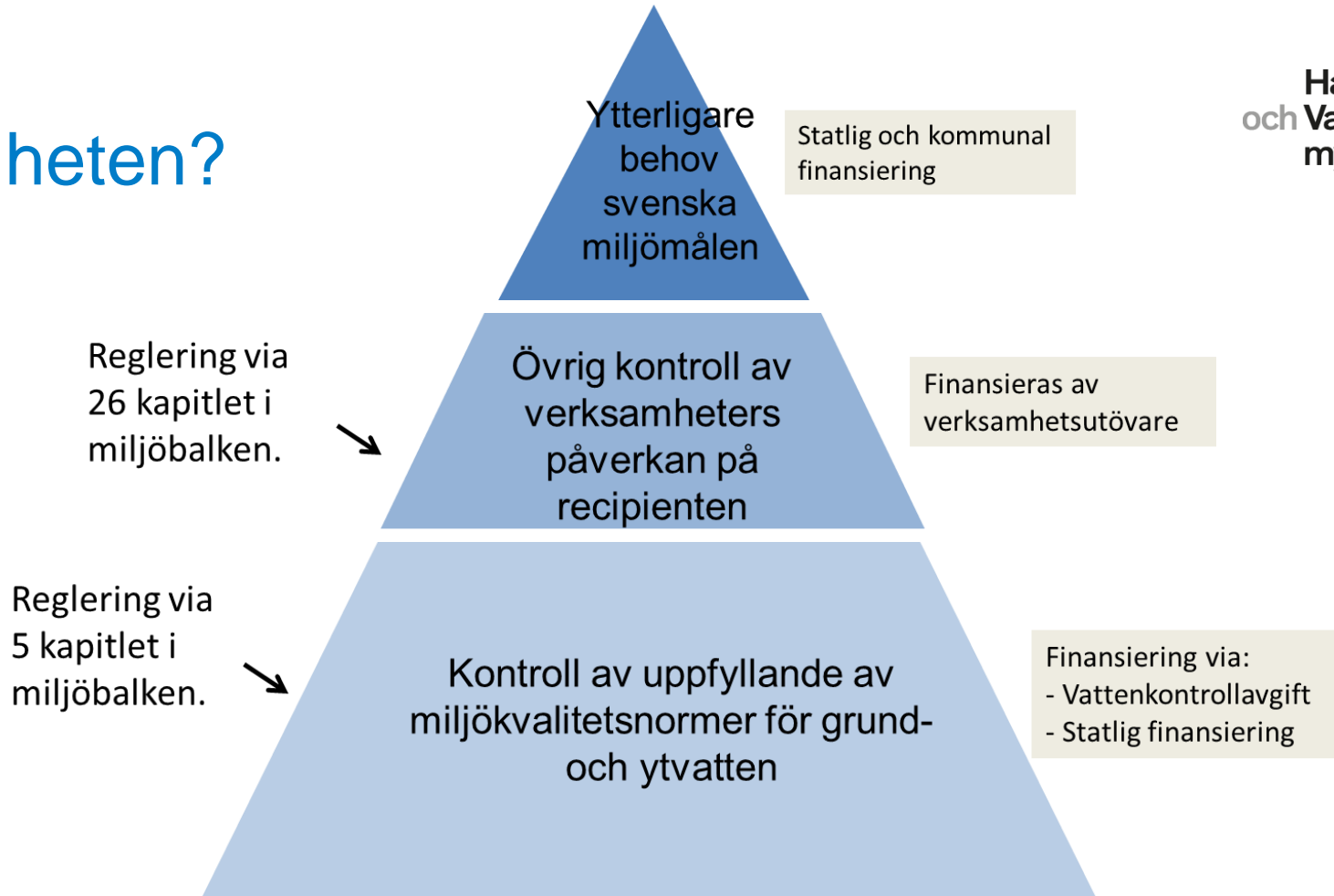
- Under 2016-2017 genomför HaV ett tillsynsvägledningsprojekt –
- **Egenkontroll med avseende på miljökvalitetsnormer för vatten.**
- Projektet inriktar sig på den del av *verksamhetens egenkontroll som gäller utsläpp av näringsämnen* till vattenmiljön. (HaV har tillsynsvägledande ansvar i frågor om MKN för vatten och Naturvårdsverket har det övergripande vägledningsansvaret för egenkontroll)
- Målgrupp tillsynsmyndigheter (främst Länsstyrelser men även kommuner)
- När HaV tagit fram vägledningsmaterial kommer vi att presentera det på ett antal handläggartäffar. Vi vill med vägledningen tydliggöra hur tillsynsmyndigheterna ska tänka när de kräver in information och underlag från verksamheten vad gäller verksamhetens utsläpp av näringsämnen och dess påverkan på vattenförekomsten och MKN. Vilka kvalitetsfaktorer som berörs och hur de interagerar och hur dessa kvalitetsfaktorer ska kontrolleras.

Feed-back från VVF önskas:

- Från förra RU RK – kommentarer omhändertas
- HaV återkopplar – Bristanalys inom nuvarande RU
- Möjligheter att leverera data till datavärd? Problem?
- Morot för att leverera data till datavärd – vad önskas av datatillgänglighet och analys av data?
 - Kontakta gärna projektledaren Kristina.Samuelsson@havochovatten.se

Helheten?

Havs
och Vatten
myndigheten

Rent vatten! Att värna!

Tack!